

תמונת מצב סביבה וקיימות בעיר תל-אביב-יפו

2023-2022

תמונת מצב סביבה וקיימות בעיר תל-אביב-יפו

2023-2022

תוכן עניינים

4	פתח דבר
12-5	היערכות לשינויי אקלים
20-13	טבע עירוני
28-21	סביבה עירונית מקיימת
38-29	אורח חיים בריא ומקיים

היערכות לשינויי אקלים

דבר הרשות לאיכות סביבה וקיימות

החזון העירוני לתל-אביב-יפו מציג קווי מדיניות וקווי פעולה לעיר מקיימת, המיטיבה עם האדם והסביבה. על-מנת לקיים את החזון הזה, הלכה למעשה, משולבות בעשייה היומיומית של כלל היחידות העירוניות, מאות רבות של פעולות שמירה על איכות הסביבה, פיתוח ושימור טבע, היערכות לשינויי אקלים וקידום אורח חיים בריא ומקיים.

מסמך זה מציג תמונת מצב מקומית מעודכנת בתחומי הסביבה, הקיימות והאקלים וכולל פירוט פעולות עירוניות מעצבות "מלמעלה" (top down), הנפגשות עם יוזמות קהילתיות המקודמות "מלמטה" (bottom up), היוצרות יחד שותפות ומומנט כוח המקדמים את החזון העירוני.

אלפי תושבים ותושבות מכל רחבי העיר כבר לוקחים חלק פעיל בגינות הקהילתיות, בשיקום אתרי הטבע, בהפרדת פסולת ויצירת קומפוסט, בצמצום צריכה, בנטיעת עצים וביוזמות רבות נוספות מתוך רצון לחזק קשרים קהילתיים ולקיים בעצמם אורח חיים מקיים.

בשכונות המקיימות הפרוסות ברחבי העיר, רכזות ורכזי הקיימות פועלים, כתף אל כתף עם הקהילות המקומיות, להגברת השיתופיות, להפחתת עלות הקיום, לחיזוק המערכת האקולוגית ולקידום מזון בריא, רכיבה על אופנים והליכה. להגשמת התכליות האלה, העירייה מקימה תשתיות ייעודיות. רק להדגמה, להגברת השיתופיות ולצמצום הצריכה, העירייה מפעילה רכב ייעודי ("אוטובגד") לאיסוף ומכירה של בגדי יד 2, ומקימה ביתנים וארונות להחלפת חפצים, מחסני השאלה ומקררים קהילתיים. הציבור מאמץ לחיקו את התשתיות הללו, עושה בהן שימוש ובחלק מהמקרים אף לוקח אחריות על הפעלתן.

תל-אביב-יפו שותפה ברשת בינלאומית של הערים המובילות בעולם המקדמות יעדים שאפתניים לצמצום פליטות גזי חממה ומפתחות תכניות פעולה להתמודדות עם שינויי האקלים (ארגון ה-C40). אני מודה לכל העובדים המקצועיים ביחידות העירייה השונות המחויבים למטרות ופועלים ליישומן.

בזכות כל זאת, תל-אביב-יפו תמשיך להוביל ולהגדיל את מעגלי ההשפעה החיובית שעושים אותה לעיר מקיימת, עיר שתושביה ועסקיה פועלים בה יחד לשמירה על הסביבה ועל איכות החיים.

בברכה,

איתן בן עמי

מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות,
עיריית תל-אביב-יפו

התכנית העירונית הראשונה בישראל להיערכות לשינויי אקלים

באוגוסט 2020 פרסמה עיריית תל-אביב-יפו את התכנית שממפה את שינויי האקלים הצפויים ואת השפעתם על העיר, על האוכלוסייה ועל מערך השירותים והסביבה הפיזית.

לעיון בתכנית היערכות לשינויי אקלים [לחצו כאן](#)

העיר נאטמת ופולטת חום

המרחב הביתי מתחמם

המרחב הציבורי מתחמם

עלייה בחשיפה
להצפות

ירידה במקורות
מים טבעיים

תפקוד התשתיות
האקולוגיות יורד

עלייה בדרישה למענה
בשעות חירום

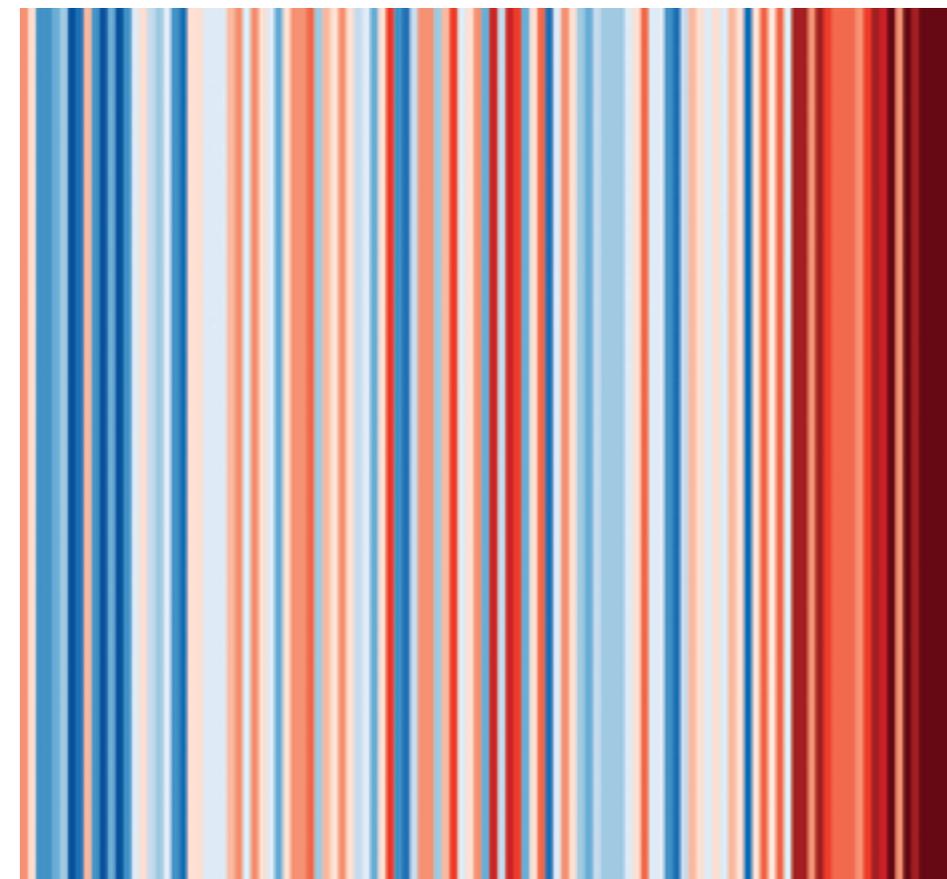

עומסים גדלים על
מערך השירותים

עלייה בשיעור האוכלוסייה
הפגיעה בעיר

השנים האחרונות הביאו להכרה שמשבר האקלים כבר כאן וערים נדרשות להיערך ולתת מענה למפגעי האקלים. כדי להישאר בגבולות התחממות של 1.5 מעלות צלזיוס עד סוף המאה, התחייבו מדינות העולם לשורה של יעדים וצעדים. ליעדים אלו, הצטרפו ערים, עסקים וארגונים ברחבי העולם ובישראל.

1910 1930 1950 1970 1990 2010

הצבעים מייצגים את שינויי הטמפרטורות הממוצעות בישראל בשנים 1901-2019, ביחס למוצע במאה ה-20. מתוך מחקר בהובלתו של אד הוקינס.

בשנת 2018 הצטרפה תל-אביב-יפו לארגון ארגון C40, רשת בין-לאומית של 96 המובילות יעדים שאפתניים לצמצום פליטות גזי חממה והמפתחות תכניות פעולה להתמודדות עם שינויי האקלים.

קירור העיר וניהול המים

מתוך ניתוח התחזיות והתרחישים, זוהו שתי משימות מפתח לעשור הקרוב, והוגדרו משימות ופעולות, שמטרתן להבטיח את המשך איכות החיים בעיר, למרות שינויי האקלים. משימות התכנית שולבו בתכנית העבודה העירונית והן מתעדכנות בכל שנה.

לעיון בעדכון סטטוס לשנת 2022 [לחצו כאן](#)

על משימות ופעולות עיקריות אפשר לקרוא גם בפרקים: חיזוק המערכת האקולוגית וקיימות בתכנון ובבנייה.

ניהול המים

יותר מים עתידיים להגיע לעיר באירועי קיצון, מגשמים ומהצפות, ופחות מים צפויים להגיע בשגרה, בשל ההתחממות וההתאיידות.

המשימה

תיעול המים העודפים כדי שלא יהוו סכנה ויסייעו להיערכות בתקופות יובש

קירור העיר

האקלים משתנה והעיר מתחממת, הטמפרטורה הממוצעת צפויה לעלות במעלה עד שלוש עד סוף המאה.

המשימה

לקרר את העיר מבלי לפגוע באיכות החיים של התושבים, למרות שינויי האקלים

ככול שהעיר צומחת ונבנית, שטחי החילחול מצטמצמים והסיכון להצפות עולה. המבנה הטופוגרפי של העיר משפיע על פגיעות אזורים מסוימים להצפות, בעיקר אלו הנמצאים בפשטי ההצפה של נחלי הירקון והאיילון. החזית המערבית של העיר, החשיפה לים, מוסיפה לפגיעות, בעיקר בשל הגלים והסערות ועלייה הדרגתית של מפלס הים. לאור שינויי האקלים יש צורך לשפר את יכולת ההכלה של מי הנגר והסחף, שימורם וניצולם בתקופות יובש והתייבשות.

ניהול המים מכוון להכלת המים המגיעים והפנייתם לתשתיות האקולוגיות העירוניות.

בנוסף לעלייה בטמפרטורה, העיר מתחממת משום שהפעילות בה עולה, האוכלוסייה גדלה, יותר כלי רכב, יותר מבנים ויותר שימושים. כל אלו מעצימים את תעוקת החום העירונית ומצמצמים את יעילותם של תהליכי קירור טבעיים. כדי להפחית את החום הקיים והצפוי, צריך למתן את פליטות החום למרחב הציבורי ולייצר מהלכים לקירור העיר.

קירור העיר מתחיל משיפור התשתיות הטבעיות והרחבה משמעותית של ההצללה.

פליטות גזי חממה

תכנית להפחתת פליטות גזי חממה וצמיחה ירוקה תפורסם בקרוב, התכנית מציבה יעדים ודרכי פעולה להגנה על הסביבה, קידום הקיימות, שגשוג כלכלי והכלה חברתית.

יעדי ההפחתה

מדובר ביעדים שאפתניים, המחייבים את העירייה, את התושבים ואת העסקים לבצע פעולות רחבות היקף ושינויים בהרגלים שלנו בתחומי אנרגיה ובנייה, פסולת ותחבורה.

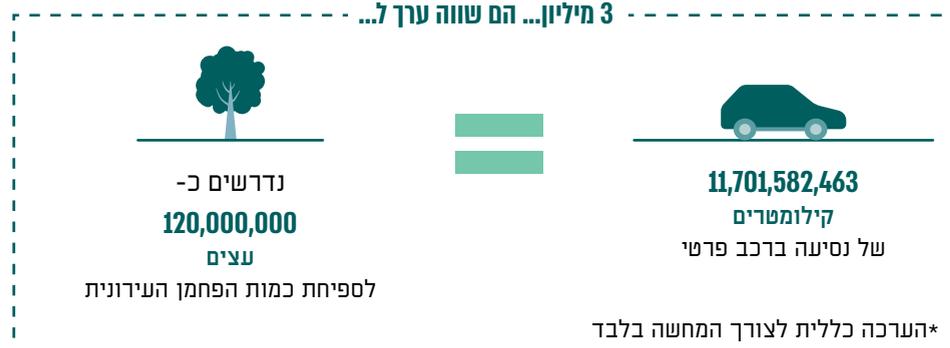
טביעת הרגל הפחמנית של העיר - סקר פליטות גזי חממה

גזי חממה הנפלטים כתוצאה מפעילות אנושית תורמים להתחממות גלובלית ולמשבר האקלים. סך הפליטות הנוצרות משימוש בדלקים מאובנים לצרכי תחבורה, ייצור חשמל, בניית בתים, כבישים ועוד מסכמים את טביעת הרגל הפחמנית של העיר.

עיריית תל-אביב-יפו עורכת סקרים תקופתיים של פליטות גזי חממה ומדווחת עליהם לפי פרוטוקולים וסטנדרטים בין לאומיים.

שנת 2017 מהווה את שנת הבסיס לבחינת התקדמות ועמידה ביעדי ההפחתה. בסקר מצאי הפליטות נמצא כי סך פליטות גזי החממה של העיר תל-אביב-יפו הוא 3,016,547 טון שווה ערך פחמן דו חמצני CO₂e.

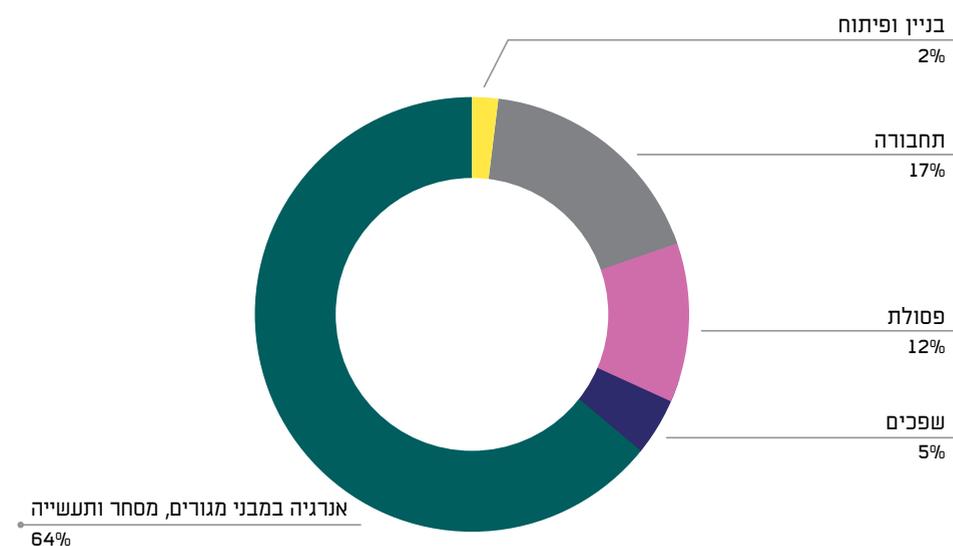
3 מיליון... הם שווה ערך ל...

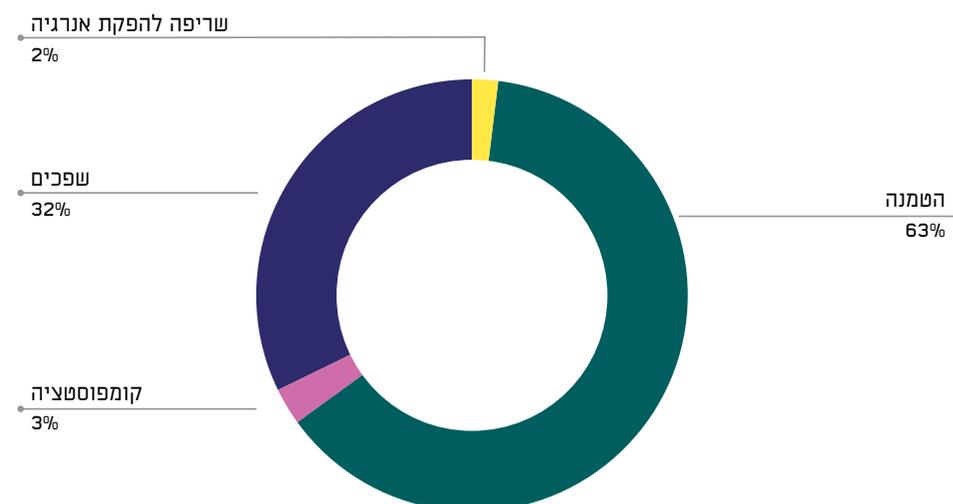
סקר מצאי פליטות גזי חממה 2017

סקר הפליטות לשנת 2017 מתייחס לשלושה מקורות פליטה עיקריים כתוצאה מפעילות עירונית.

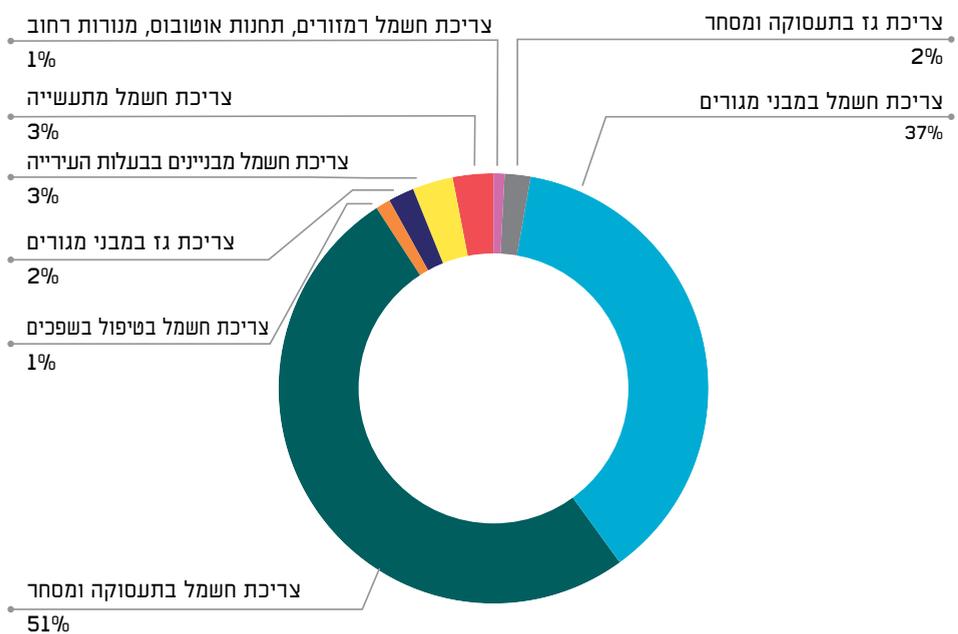
התפלגות פליטות גזי חממה, כלל הפליטות

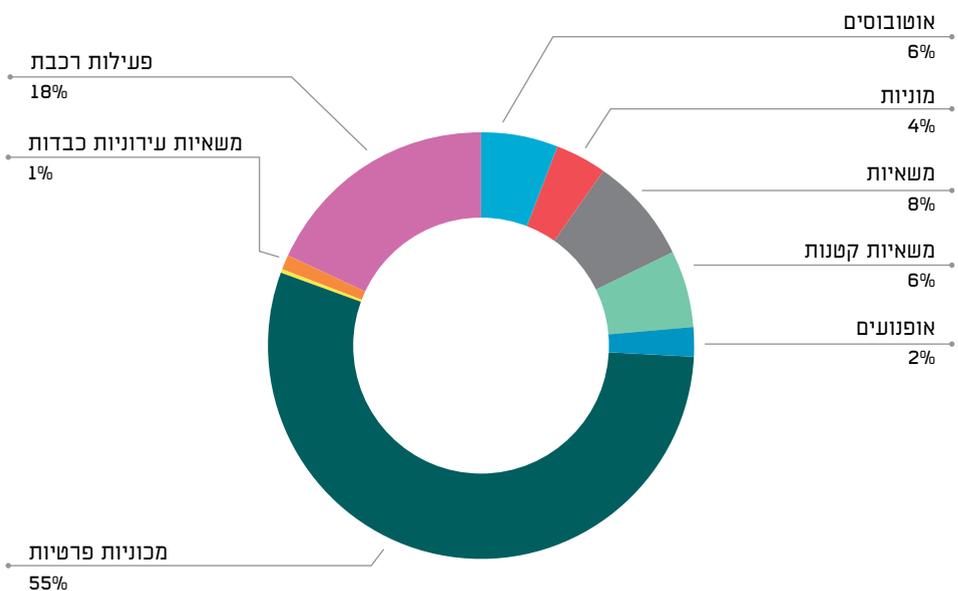
התפלגות פליטות גזי חממה, מגזר פסולת

התפלגות פליטות גזי חממה, מגזר אנרגיה

התפלגות פליטות גזי חממה, מגזר תחבורה

טבע עירוני

תפיסות ועמדות בנושאי אקלים וסביבה

בפברואר 2022 ערכה העירייה סקר בקרב תושבות ותושבי תל-אביב-יפו כדי לבדוק כיצד הם תופסים את משבר האקלים, איך הם נוהגים באורחות החיים בנושאים סביבתיים? ומה הם מוכנים לעשות לטובת הקיימות? לעיון בסקר [לחצו כאן](#)

להלן ממצאים עיקריים של תוצאות הסקר:

משבר האקלים מטריד יותר ממחצית תושבי העיר כ- 40% מתושבי העיר מוכנים להקדיש שעה בשבוע לקידום סביבה בקהילה

61%

מוכנים להתקין פאנלים סולאריים על גג ביתם, גם אם הדבר כרוך בסרבול בירוקרטי

70%

מקפידים לחסוך בחשמל לחימום ולקירור הבית

74%

מסכימים להגיע לעבודה בתחבורה ציבורית מסודרת ונוחה

75%

נמנעים תמיד וכמעט תמיד משימוש בכלים חד-פעמיים

צעירים
(עד גיל 39)

מסכימים יותר כי שינויי האקלים נגרמים על-ידי האדם, תומכים יותר בחקיקה שתצמצם שימוש בכלים חד-פעמיים ומאמינים יותר כי המדע והטכנולוגיה יפתרו את משבר האקלים.

גברים

מביעים נכונות גבוהה יותר להשקיע מכספם למען אורח חיים מקיים (לשלם יותר על מגורים בבית שבנוי בבנייה ירוקה, לשלם מיסים גבוהים יותר כ-5% ולהתקין פאנל סולארי).

נשים

בהשוואה לגברים, נמנעות יותר מאכילת בשר, יותר מפרידות פסולת למחזור ויותר נמנעות משימוש בכלים חד-פעמיים. נשים גם מביעות יותר נכונות לקחת חלק אקטיבי בפעילות למען אורח חיים מקיים, לרבות להקדיש מזמנן לקידום סביבה בקהילה.

גישה אקולוגית

הגישה האקולוגית מדגישה את שימור ערכי הטבע והסביבה, מוטמעת במערך הגינון העירוני ובמערך התחזוקה של השטחים הפתוחים.

איסור שימוש בהדברה שאינה אקולוגית, השבת צמחיה מקומית, נטיעת עצים מקומיים, שימור וטיפוח אתרי הטבע העירוני, נהיו לשגרת עבודה ולמדיניות עירונית. בשנת 2017 הופסק הריסוס בחורשות העיר ומאומצות פרקטיקות לגינון בר קיימא.

טבע עירוני מרפא

לטבע עירוני השפעה חיובית על בריאות האדם ורווחתו. ככל שיש יותר אתרי טבע ושטחים ירוקים ליד הבית, כך גדלה הנגישות אליהם ואפשרויות ההנאה מהם.

ב"גני יהושע" למשל, הוקמו מתחמי רגיעה ו"שטינה" ומתקיימות "מקלחות טבע" - סדנות לחיזוק בריאות התושבים ולחיבורם לטבע.

שימור הטבע

העירייה מקדמת מהלך נרחב לשימור הטבע בעיר והנגשתו לציבור.

בעונת הסתיו מקיימת עיריית תל-אביב-יפו, בשיתוף התושבים, פעילויות זריעת צמחים מקומיים כגון חצבים, תורמוסים וכלניות באתרי הטבע. בשנתיים האחרונות, חילקה העירייה כאלף ערכות זרעי פרחי בר לזריעה בחצרות פרטיים ברחבי העיר להגדלת המגוון הביולוגי מתוך תפיסה כי הטבע אינו מסתיים במרחב הציבורי.

בעונת האביב מתקיימים בשטחים הזרועים סיורי פריחה, שבהם מאות תושבים נהנים מעמל כפם וממגוון הצומח והחי

קורסים והכשרות

בית הספר לקיימות מוביל לאורך כל השנה עשרות קורסים והכשרות הכוללים מבוא להיכרות עם הטבע בעיר, קורס לקידום יוזמות של פעילי טבע בעיר, קורסי צפרות למתחילים ולמתקדמים, הכשרת מנטרי פרפרים של תל-אביב-יפו וסורקי חופים בעונת ההטלה של צבות הים.

בשנת 2023 התקיימו תכניות חינוכיות בעשרות בתי הספר, להיכרות של תלמידי העיר עם אתרי הטבע וערכי הטבע בעיר. התלמידים מאמצים את אתר הטבע הקרוב לבית ספרם, מבצעים עבודות חקר ונהנים מהטבע בעיר.

תל-אביב-יפו התברכה במגוון מופעי טבע ובתי גידול; הים והחוף, הנחלים: ירקון, איילון, רכס הכורכר והגבעות, בתי גידול לחים עונתיים, חולות, גנים וחורשות. משאבי הטבע מאפשרים לתושבים ולמבקרים ליהנות מהקרבה לטבע גם באזורים הסואנים ביותר.

צילום: מיכל נהרי

אתרי טבע עירוני

בשנת 2012 בוצע **סקר הטבע הראשון** בתל-אביב-יפו. 53 אתרי טבע זוהו וסומנו.

בימים אלו מעדכנים את סקר הטבע וכבר אפשר למצוא יותר מ-100 אתרי טבע ורכסי כורכר.

תוצרי העדכון יבואו לידי ביטוי, בין היתר, בעדכון תכנית המתאר תא/5500 המציגה תפיסה עדכנית לרשת אקולוגית עירונית, המורכבת מאתרי טבע ומשטחים פתוחים נוספים, היוצרים רצפים אקולוגיים, המחזקים את המערכות הטבעיות.

רבע משטח העיר הוא שטח ירוק

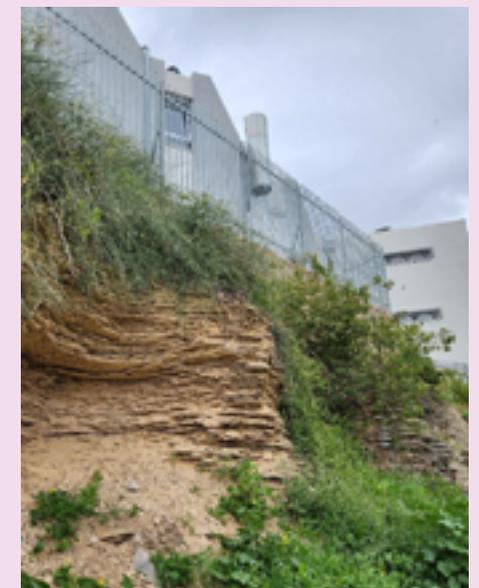
נעים להכיר! אתרי טבע חדשים:

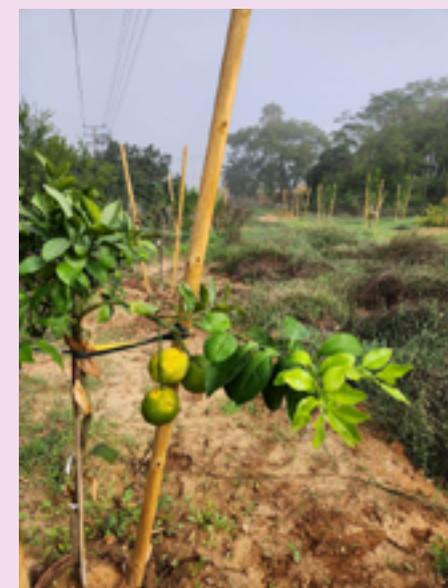
אתר טבע טאגור - רחובות לבנון, משה ארם / צילום: מיכל נהרי

אתר טבע חדש ברחוב צה"ל / צילום: מיכל נהרי

הכורכר בשכונת קריית שלום / צילום: מיכל נהרי

נחל פרדסים, רחוב כורזים, נווה שרת / צילום: מיכל נהרי

נחל הירקון ופארק "גני יהושע"

רשות נחל הירקון משקיעה מאמצים רבים לשימור הרצועה האקולוגית לאורך הנחל בדגש על שיקום אקולוגי. בשלוש השנים האחרונות חל שיפור לטובה באיכות המים בנחל. שיפור איכות המים במקטעים שונים התאפשר בעקבות התקנת מערכות למניעת גלישת שפכים ליובלי הירקון והגדלת כמויות מי המעינות המזורמים אל הנחל.

במקביל, מתקיים פיתוח של פארק "גני יהושע" לרווחת הציבור בשילוב העשרה אקולוגית לאורך מוקדים רבים בריכת החורף ופארק הצפרות.

בריכות חורף

בריכות החורף שנמצאות בפארק משמשות כבתי גידול לחיים למגוון ביולוגי רב.

בית גידול זה מאפשר התבססות של מגוון מיני בעלי חיים אופייניים לבריכת חורף; קרפדה ירוקה (מין נדיר) ואילנית מצויה וכו', מגוון מיני סרטנים ירודים וחרקי מים, שיהנו מבית גידול, שנמצא כיום בסכנת העלמות חמורה מהטבע.

בריכות החורף מאפשרות השהיית נגר - מי הגשמים מחלחלים למי התהום במקום להישטף לים ומורידות את העומסים ממערכת הניקוז העירונית.

במהלך שיקום הבריכות נשתלו מגוון מיני צומח מקומיים ביניהם נענעת הכדורים, דמסון כוכבי ועוד. הפרויקט הוקם על ידי חברת "גני יהושע", ועיריית תל-אביב-יפו והקרן לשטחים פתוחים.

פארק הצפרות

הפארק הוקם על ידי קק"ל, עיריית תל-אביב-יפו וחברת "גני יהושע", במטרה לחזק את המגוון הביולוגי בעיר וליצור מרחב המחבר בין הטבע לבין עיר.

"ראש ציפור" משתרע על פני כ-32 דונם. במקום נעשה שיקום אקולוגי לקרקעות חמרה ולבתי גידול לחיים. הפארק כולל מגוון בתי גידול, המושכים אליו ציפורים ממינים שונים והוא משמש כתחנת מעבר לציפורים נודדות.

פארק הצפרות, פארק גני יהושע/ תמונה באדיבות "גני יהושע"

פתרונות מבוססי טבע

פעולות בנות-קיימה שמטרתן התמודדות יעילה עם סיכונים כגון הצפות, בצורות וחוסן גובר. שמירה על שטח פתוח כשטח מחלחל שמאפשר הפחתת נגר עילי, יירוק מבנים ותשתיות ליצירת צל ולהפחתת טמפרטורה, הן דוגמאות לפתרונות מבוססי טבע להתמודדות עם סיכונים האקלים.

שיפור החלחול הטבעי

העירייה מבצעת פעולות לשיפור ההכלה והחלחול במרחב העירוני באמצעים טבעיים ועל-ידי שיקום המערכות האקולוגיות.

בריכת חורף בחורשת דרזנר

דוגמאות לפתרונות המקודמים בעיר: שיקום אקולוגי, שתילת עשרות עצי ארץ-ישראל וזריעת מינים מקומיים, בית גידול לדו-חיים ולעופות, וכן פתרון ניקוז שיסייע בהפחתת ההצפות באזור ויאפשר חלחול למי התהום.

בריכת השהיית נגר, פארק מנחם בגין באדיבות חברת גני יהושע

בריכת החורף בחורשת דרזנר / צילום: יואב קרמר

תעלת איסוף להשהיית מי נגר

בגינה ציבורית במרחב מעפילי אגוז בביצוע האגף לשיפור פני העיר.

תעלת איסוף להשהיית מי נגר ברחוב מעפילי אגוז

כיצד נהפוך את חצר הבית והמרפסת למרחב שהייה נעים התומך בטבע המקומי ומסייע לחלחול מי הגשמים?

קידוד טבעי באמצעות היער העירוני

ענד נטיעות - 100,000 עצים עד שנת 2030

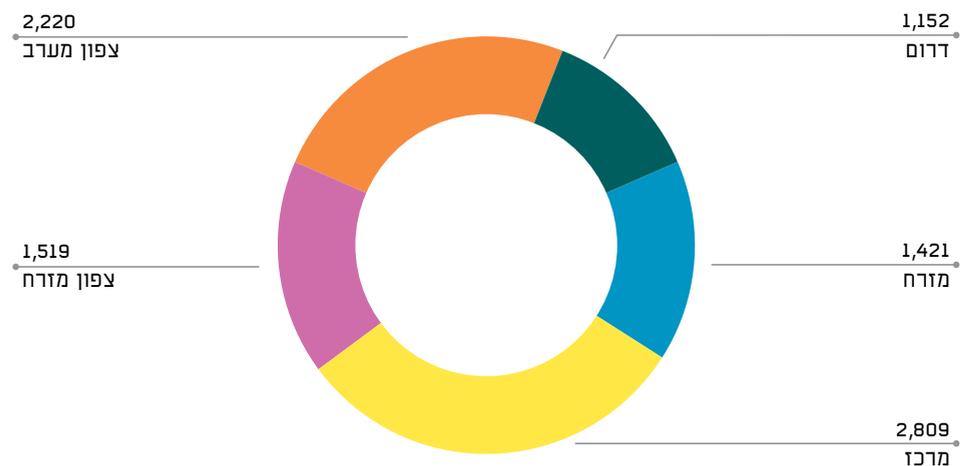
חשיבותם של העצים בחיינו עצומה, העץ הוא "מטהר אוויר" טבעי - סופח פית, עשן, ריח, אבק ופחמן דו חמצני ופולט חמצן לסביבה. עצים מורידים את הטמפרטורה בסביבתם עד כ-4 מעלות צלזיוס בצל. מרחב עירוני ירוק, מוצל ונעים, מזמין שהייה, מגוון שימושים ואינטראקציות אנושיות.

בתל-אביב-יפו נטועים כ-260 אלף עצים; כ-150 אלף עצים במרחב ציבורי והיתר במרחב הפרטי, אלו יוצרים את "היער העירוני" המכסה 18% משטח העיר. בשנים 2022-2023 ניטעו 19,973 עצים חדשים.

ראש עיריית תל-אביב-יפו נוטע את העץ ה-10,000 לשנת 2022

נטיעת עצים בפריסה עירונית בשנת 2023

סביבה עירונית מקיימת

נטיעות עצים בחצרות בניינים

כחלק מההערכות העירונית לשינויי האקלים ולמימוש יעד הנטיעות, העירייה מחלקת לתושבים עצים לנטיעה בחצרות בכל חודש בשכונה אחרת בעיר. התושבים מקבלים עצי פרי המותאמים לאקלים המקומי, קומפוסט והדרכות לנטיעת העצים ולטיפולם.

תכנית הנטיעות בחצרות פרטיות מתכתבת עם ההיסטוריה של העיר כעיר גנים בתוכנית גרם ובמטרה שעצים אלו ינטעו בסמוך למדרכות ולשבילים, ייצרו צל, יקררו את האזור ויהפכו את השכונה ואת העיר כולה לירוקה ולבריאה יותר.

בשנתיים האחרונות חולקו 3,919 עצים. בין העצים שהעירייה מחלקת אפשר למצוא: לימון, תפוז, תות, תאנה ועוד. ניתן להתעדכן באתר ובדשנות החברתיות על מועדי חלוקת העצים הקרובה לביתכם ולהשתתף ביעור העיר.

נטיעת עצים בחצרות

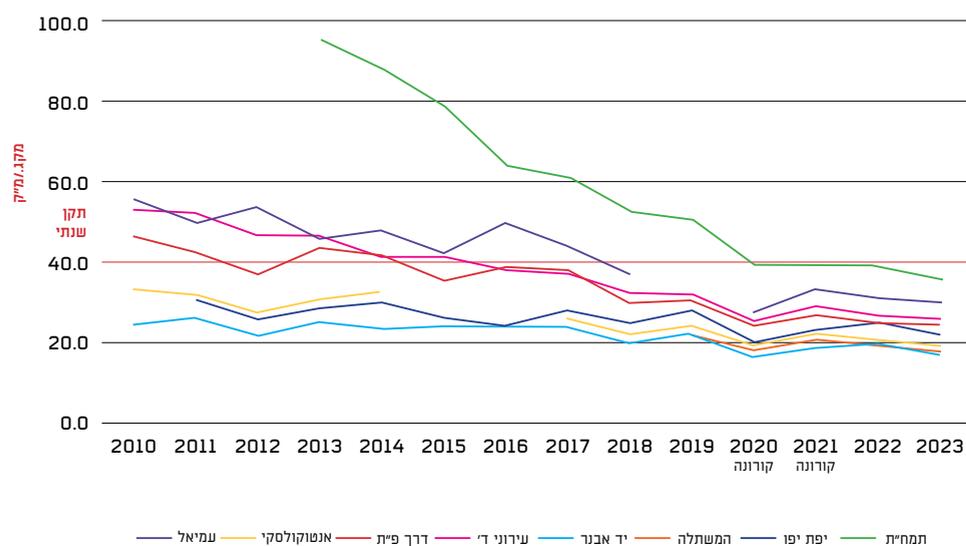

ניטור

מספר תחנות הניטור בתל-אביב-יפו גבוה ביחס לשאר הערים בישראל. 13 תחנות ניטור אוויר, תחנות ברציפי הרכבת ומספר תחנות נוספות הגובלות בעיר מנטרות ריכוזי תחמוצות חנקן (NO_2 , NO) חלקיקים עדינים (PM_{10} , $PM_{2.5}$), CO , SO_x בנזן ואוזון.

נתוני זמן אמת ניתנים לצפייה באתר המשרד להגנת הסביבה [לחצו כאן](#).

רמות ריכוזי ממוצעים שנתיים של NO_2 מתוך תחנות הניטור העירוניות

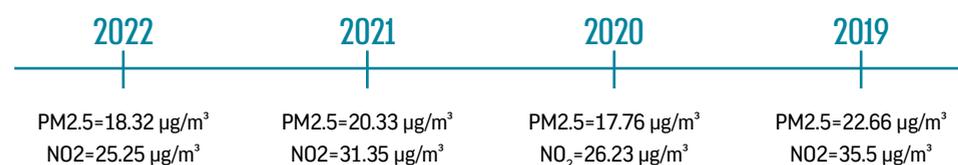
איכות האוויר

בעשור האחרון חל שיפור באיכות האוויר ברחבי העיר תל-אביב-יפו.

איכות האוויר נמדדת באמצעות 13 תחנות ניטור הנמצאות ברחבי תל-אביב-יפו וכן באמצעות תחנות ברציפי הרכבת וכמה תחנות נוספות הגובלות בעיר.

התחנות מנטרות ריכוזי תחמוצות חנקן (NO_2 , NO), חלקיקים עדינים (PM_{10} , $PM_{2.5}$), CO , בנזן ואוזון.

השיפור באיכות האוויר מתבטא בירידה ניכרת בריכוזי המזהמים השונים, אשר עומדים בערכי הסביבה שנקבעו בחוק אויר נקי (ערכי הסביבה עבור ממוצע שנתי לפי חוק הים: $PM_{2.5} = 25 \mu g/m^3$, $NO_2 = 40 \mu g/m^3$).

ככלל, איכות הסביבה בעיר משתפרת, שודרגו יכולות הניטור והפיקוח, נוכחות התעשייה ירדה ויחד איתה זיהומים ומטרדים, כמו גם זיהומים מתחנות דלק וחומרים מסוכנים. עם זאת, עומסי התחבורה, עבודות הרכבת הקלה, הפיתוח והבנייה בעיר, מייצרים מקור נוסף לזיהום אוויר ולרעש.

בחמש השנים האחרונות בתל-אביב-יפו החלה בנייה של יותר מ-650,000 מ"ר - יותר מ-4% מהתחלות הבנייה בישראל. לצד האתגר בבנייה, תחום התכנון והבנייה, מאפשר הזדמנויות רבות לקידום נושאי סביבה וקיימות.

איכות הקרקע

העירייה, בשיתוף המשרד להגנת הסביבה, יזמה מיפוי קרקעות העיר תל-אביב-יפו לצורך בניית תמונת מצב מעודכנת של איכות הקרקע. המיפוי נערך ביותר מ-1,000 אתרים והוא כולל סקרי שטח רחבים ומעמיקים אשר בעקבותיהם בוצעו עבודות שיקום או נמסרו דרישות לבדיקות נוספות באתרים חשודים.

הממצאים זמינים לציבור במאגר ה-GIS העירוני [לחצו כאן](#).

מוסכים: הרשות לאיכות סביבה וקיימות ביצעה סקר ב-200 מוסכים ברחבי העיר ומקדמת מהלך להפיכת מוסכי העיר למוסכים ירוקים, אשר ממחזרים את כל תוצריהם. כיום כ-60 מוסכים בעיר מתוך כ-220 מוסכים מוגדרים כמוסכים ירוקים.

אסבסט

התגברות תהליכי ההתחדשות העירונית, מעלה את נחיצות הפיקוח והבקרה על פירוק אסבסט. לצד הקפדה על עריכת סקרים והנחיות מקצועיות, גובשו גם דפוסי עבודה ליידוע ולהדרכת הציבור, בדגש על מוסדות חינוך הנמצאים בקירבה לאירועי פירוק. עיריית תל-אביב-יפו, העירייה הראשונה שגיבשה נוהל כולל לטיפול באסבסט מקבלת פנייה עד סגירת הטיפול.

הזירה העירונית: בשנים 2016-2022 נערכו יותר מ-1,000 סקרי אסבסט במבנים ומתקני ציבור לרבות במבני חינוך וקהילה ומקלטים. בחמש השנים האחרונות פורקו ופנו יותר מ-208 אלף מ"ר של אסבסט מרחבי העיר.

פינוי שדה דב - זיהוי נקודות זיהום וטיפול בהן

עבודות הפירוק של שדה התעופה "שדה דב" ומחנה חיל האוויר החלו בקיץ 2019, בליווי צוות מטעם הרשות, אשר פיקח על מצאי אסבסט וחומרים רעילים במתחם.

בתחום הרעלים התגלה, מצבור של חביות וחומרים רעילים, המידע הועבר למשרד להגנת הסביבה והחומרים פונו מהמתחם כנדרש. סה"כ נמצאו 584 מ"ר של אסבסט במבנים שיועדו להריסה ויותר מחמישה קוב חומרים רעילים. בנוסף, בשנת 2022 פונו כ-90 קוב אסבסט פריך (מדובר בעיקר על רכיבי תעשייה שהיו במגע עם אסבסט לכך, כתנורים וצינורות).

רעש

רעש הוא קול לא רצוי והפרעה סביבתית. למפגעי רעש השפעה בריאותית וחברתית.

העירייה מיפתה את החשיפה לרעש מתחבורה בעיר (על פי אזורים), המפות משמשות את גורמי התכנון ומקבלי ההחלטות בתכנון הפחתת רעש מכבישים קיימים וחדשים, בקביעת מיגון אקוסטי הנדרש לשימושי קרקע רגישים לרעש, בביצוע הליך רישוי עסקים, ברישוי ובתכנון שימושי קרקע חדשים. בשנת 2022 טיפלה הרשות ב-491 מטלות אקוסטיות הכוללות טיפולי בת"ע, תכניות עיצוב והיתרי בנייה.

למפת מפלסי רעש מתחבורה [לחצו כאן](#).

קרינה אלקטרומגנטית

תכניות בינוי חדשות נתמכות בליווי מקצועי ביחס לרשת החשמל ומתקניה. פיקוח על 874 אנטנות סלולאריות ומתקני שידור הפזורים ברחבי העיר ו-675 מוקדי שידור נוספים צבאיים ואזרחיים (אנטנות קשר וממסר, שידורי רדיו וטלוויזיה, תחנת מוניות וכיו"ב)

אנרגיה וחשמל

העירייה מקדמת מהלכים נרחבים להתייעלות אנרגטית במוסדות ציבור ותאורת רחוב ובייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות.

בשנתיים האחרונות:

נרשמה ירידה של כ-10% בצריכת החשמל לתאורה, על-אף תוספת פנסי רחוב, בעיקר בשל ההסבה לתאורת לד.

חלה עלייה של 50% בהפקת החשמל מאנרגיות מתחדשות באמצעות 82 מערכות סולאריות המותקנות על גגות מבני ציבור.

עם זאת, החל בשנת 2019, צריכת החשמל הציבורית והפרטית נמצאת במגמת עלייה ביחס לשנים 2017-2018. העלייה נובעת מגידול באוכלוסייה, משימוש מוגבר באנרגיה במהלך תקופת הקורונה, מעלייה בתדירות ובמשך גלי חום קיצוניים אשר הגבירו את צריכת החשמל כמו כן גידול במספר הרכבים החשמליים ועמדות טעינה.

עלייה במספר צרכני החשמל
78 (4.65%)
בשנים 2020-2022

הצבת 73 עמדות טעינה
לרכבים חשמליים
גידול של פי 25 לשנת 2022

תכנון סביבתי

שיקולי איכות סביבה הם חלק בלתי נפרד מכל תכנית המוגשת לאישור מוסדות התכנון, זאת במטרה להבטיח שמירה על הסביבה ועל הציבור.

הרשות לאיכות סביבה וקיימות מעורבת בליווי היבטים סביבתיים של תכניות ופרויקטים רבים ברחבי העיר, המתוכננים או המתבצעים בעיר וקשורים לשכונות חדשות, מתחמי תעסוקה, התחדשות עירונית, תחבורה, תשתיות ומבני ציבור. ליווי זה כולל בדיקת תכניות בניין עיר: הוראות תכנית, תשריטים ונספחי סביבה, תכניות עיצוב, תסקירי השפעה על הסביבה ומתן הנחיות והמלצות לצוותי התכנון העירוניים וליועצים הסביבתיים בתחומי אקוסטיקה, איכות אוויר, קרינה, אסבסט, זיהום קרקע, הידרולוגיה וניהול נגר, שמירת טבע, מיקרו אקלים ומניעת מטרדים בהריסה ובבנייה וחוו"ד במסגרת התרי בנייה.

בשנת 2022 הושלמו 1,304 משימות, עלייה של כמעט פי חמש משימות שנדרשו בשנת 2017.

בנייה ירוקה

מבנים מהווים גורם מרכזי בפליטות מזהמים וצריכה של משאבי טבע ואנרגיה. הבנייה הירוקה מסייעת לצימצום את השפעת המבנים על הסביבה ושיפור המוכנות של המרחב הבנוי לשינויי האקלים.

עוד ביוני 2013 עיריית תל-אביב-יפו אימצה את התקן הישראלי לבנייה ירוקה, ת"י 5281, כמדיניות עירונית מחייבת בבנייה חדשה בעיר.

בנייה ירוקה מתייחסת לחמישה תחומים עיקריים:

- 1. פיתוח בר-קיימה**
של המגרש או אתר הבנייה, כולל בין היתר ניהול מי נגר, ניהול משאב הצמחייה ועצים, מיקרו אקלים ועוד.
- 2. מים**
שימור, מחזור ושימוש יעיל במשאב המים.
- 3. אנרגיה**
התייעלות אנרגטית ושימוש באנרגיה ממקורות מתחדשים.
- 4. חומרים**
שימוש אחראי בחומרי בנייה, פיתוח וגמר.
- 5. סביבה פנים מבנית בריאה**
בדגש על איכות אוויר, אור טבעי, אוורור וצמצום חשיפה לתרכובות אורגניות נדיפות (VOCs).

נכון לשנת 2023 אושרו:

504,986
מ"ר לתעסוקה

3,899
יחידות דיר

1.37
מיליון מ"ר למגורים

50,016
מ"ר למלונאות

הקאנטרי הקהילתי החדש במפגש הרחובות רמז ארלוזורוב - מבנה ציבור ראשון שמוסמך בשלושה כוכבים לפי תקן בנייה ירוקה / צילום: באדיבות דוברות העירייה

עליית מדרגה בתקן בנייה ירוקה

במרץ 2022 עיריית תל-אביב-יפו אישרה עדכון למדיניות העירונית לבנייה ירוקה, תא/9144, ובכך קבעה עליית מדרגה בדרישות לעמידה בתקן בנייה ירוקה הנוכחי.

בהתאם למדיניות המעודכנת נדרשת תוספת של כוכב אחד לפחות (רמת הדירוג) לכל סוגי הבניינים ביחס למדיניות המאושרת ביתר ערי פורום ה-15.

עדכון המדיניות כולל הרחבת אימוץ התקן לסוגי מבנים נוספים שלא נכללו במדיניות המקורית וקביעת דרישות חדשות נוספות, שקשורות בדרישות סף לדירוג אנרגטי, הכנת תשתיות לייצור אנרגיה על גג המבנה, הוספת תשתית טעינה לרכב חשמלי, ניהול מי נגר בלפחות 50% מכמות הגשמים היורדים בשטח המגרש, ועוד. לתקן מעודכן [לחצו כאן](#).

הנחיות בנייה ירוקה תקפות גם במבני ציבור ובשנתיים האחרונות הושמו ב-80 מבני ציבור עירוניים (בתי ספר, גני ילדים, אולמות ספורט ועוד)

אורח חיים בריא ומקיים

תכנית המתאר מתעדכנת

תכנית המתאר מתעדכנת כדי לשמור על הרלוונטיות ועל החדשנות שלה, ככלי עבודה מרכזי וכמצפן תכנית. תוכנית המתאר קובעת את הכללים שיאפשרו התחדשות עירונית ושימור המורשת, הנוף והסביבה, שילוב בין הבנוי לפתוח, צמצום מטרדים סביבתיים וחיזוק החוסן העירוני לעמידה במצבי משבר.

תא 5500 מתמקדת בחמישה תחומים מרכזיים. כחלק מההיערכות העירונית לשינויי האקלים, במסגרת העדכון נוספו הנחיות בתחומי המערכת האקולוגית, ניהול אנרגיה ומי נגר.

לקריאה נוספת על עדכון תוכנית המתאר - [לחצו כאן](#)

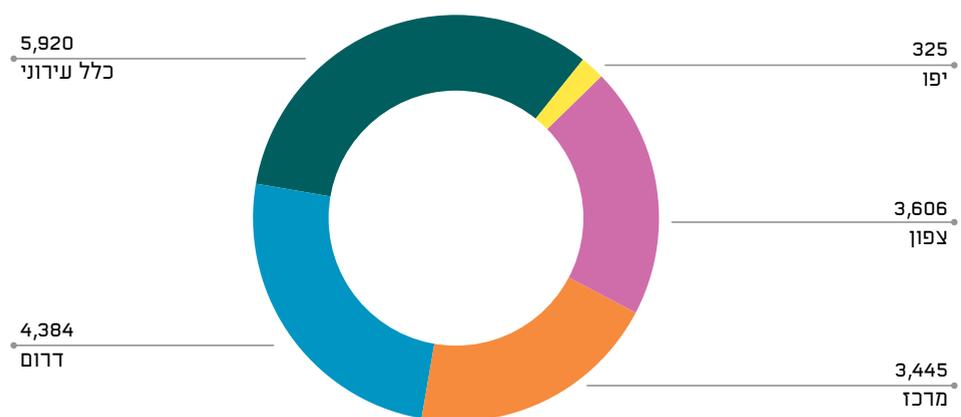
פריחה על גג העירייה / צילום: מיכל נהרי

משכונות מקיימות לעיר מקיימת

השכונה כיחידה העירונית הקרובה ביותר לתושב, זוהתה כמסגרת פעולה להובלת שינוי כבר לפני עשור. תכנית שכונות מקיימות פועלת לחיזוק השכונות ומימוש הלכה למעשה של חזון העיר. 25 רכזי הקיימות פועלים בשכונות ברחבי העיר למסד, להנגיש ולהטמיע אורח חיים מקיים כדרך חיים.

אלפי תושבים כבר פעילים מובילים בתחומים המקודמים במסגרת התכנית. אלפים נוספים משתתפים בפעילויות שוטפות.

פעילים בחלוקה לאזורים - סה"כ 17,680

נתונים לשנת 2023

4 מקררים קהילתיים	28 נקודות נתינה (ארונות וספסלים)	68 גינות קהילתיות 2,874 פעילים
1,885 מנהיגים סביבתיים בבתי ספר על יסודיים	800 זוגות אופניים הושמשו ונמסרו לרכיבה מחדש	700,000 כ- פריטים מוחלפים בשנה
45 טון פסולת אורגנית טופלה ברשת הקומפוסטרים	1672 עצים שניטעו בחצרות פרטיות	24,000 סימוני עוקב לדף הפייסבוק ת"א - יפו ירוקה

בתל-אביב-יפו התפתחה קהילת תושבות ותושבים מודעת ומעורבת בשמירה על הסביבה ובפעילות לקידום הקיימות וההיערכות לשינויי אקלים. הקיימות העירונית מתבססת על ההזדמנויות ועל האפשרויות, שהמרחב הציבורי מכיל ומציע; לכן מתקיימת פעילות עירונית משמעותית לקידום אורח חיים מקיים וליצירת מרחב מאפשר; משבילי אופניים דרך מרכזי מחזור ומחסני חפצים ועד מערך תחבורה שיתופית ונתיבי תחבורה ציבורית.

שתילת ירקות בחווה החקלאית, תל חובז, שכונת שפירא

גינות קהילתיות

גינה קהילתית היא שותפות של קבוצת תושבים, המאמצת ומטפחת שטח פתוח נבחר. בגינה הקהילתית נוצרים קשרים בין תושבים ומקדמים פעילות קהילתית סביב מטרה משותפת. הגינות מתבססות על עקרונות אקולוגיים, שתילת צמחייה אנדמית, החוסכת במים ועמידה יותר בפני מזיקים. הטיפול בגינה מבוסס על חומרים ידידותיים לסביבה, ללא שימוש בכימיקלים, וייצור קומפוסט מהפסולת האורגנית. עיריית תל-אביב-יפו מסייעת לקבוצות תושבים להקים גינה קהילתית, נותנת תמיכה מקצועית ותשתית מתאימה.

הגינות הקהילתיות הראשונות בתל-אביב-יפו הוקמו בתחילת שנות ה-2000, בפלורנטין ובמעוז אביב. כיום פועלות 68 גינות קהילתיות ברחבי העיר.

להיכרות עם הגינות והקהילות הפועלות בעיר [לחצו כאן](#)

גינה קהילתית בת ציון, רח' המערכה, שכונת יד אליהו

חינוך לקיימות וסביבה

הרשות לאיכות סביבה וקיימות מפתחת, מקדמת ומטמיעה תכני סביבה, קיימות ואקלים. הפעילות נערכת במוסדות החינוך הפורמליים והבלתי פורמליים המגוונים בעיר; מגני הילדים עד התיכונים וכן בתוך תנועות ואירגוני הנוער בעיר.

בין התכניות המתקיימות במוסדות החינוך, תכנית "ירוקצ'יק" בגני הילדים, "מובילות ירוקה" בבתי הספר היסודיים, "מנהיגות סביבתית" וקיימות במאה ה-21 בעל יסודי. התכניות השונות מושתתות על הקניית ידע בנושא המשבר הסביבתי, האקולוגי וטביעת הרגל האקולוגית, המשכה בפיתוח מודעות להשפעתנו על הסביבה ואחריתה בהקניית כלים, ליווי והנעה לפעולה בקהילת בית הספר ובשכונה.

תכנית המזון העירונית "בתיאבון"

תכנית המזון העירונית "בתיאבון", בשיתוף תכנית "אפשרי בריא" של משרד הבריאות, פועלת לקידום המודעות והנגישות למזון בריא ומקיים לתושבי העיר כלל פעילויות התכנית מתקיימות בהתאם

הצלת מזון וביטחון תזונתי

בנובמבר 2023 יצא לדרך מיזם משותף של עיריית תל-אביב-יפו עם ארגון "לתת" וחברת שופרסל. השותפות נוצרה במטרה לצמצם את כמויות המזון המועברות להטמנה. יותר מ-3,500 משפחות בצורך, מקבלות את המזון באמצעות ארגונים ועמותות הפועלות בעיר.

בחודש הראשון למיזם, השתתפו 8 סניפים והוצלו 16.9 טון מזון, בחודש דצמבר הוצלו 29.62 טון מזון מתשעה סניפים בשווי כספי של חצי מיליון ש"ח. המיזם צפוי להמשיך ולגדול בשנת 2024.

מדריך בנושא היערכות לשינויי אקלים

בשנת 2023 פרסם מנהל השירותים החברתיים מדריך לתושב להיערכות למזג אוויר קיצוני ולשינויי אקלים. המדריך הופק כחלק מקידום תוכנית האקלים העירונית וכולל המלצות יישומיות פשוטות לאיקלום הבית, ניהול המרחב הפרטי הפתוח והמרחבים המשותפים בבנייני המגורים, להתניידות חכמה וחיסכון באנרגיה. תחומים אלו ועוד היוו בסיס לפתיחת קורס ייחודי בשיתוף "אפ שישים" להכשרת מובילי אקלים בקהילה.

לקריאת המדריך המלא [לחצו כאן](#).

לעקרונות של בטחון תזונתי, נגישות למזון בריא ומקיים, הפחתת בזבז מזון וחינוך לתזונה בריאה ומקיימת.

האוטו הראשון להצלת מזון

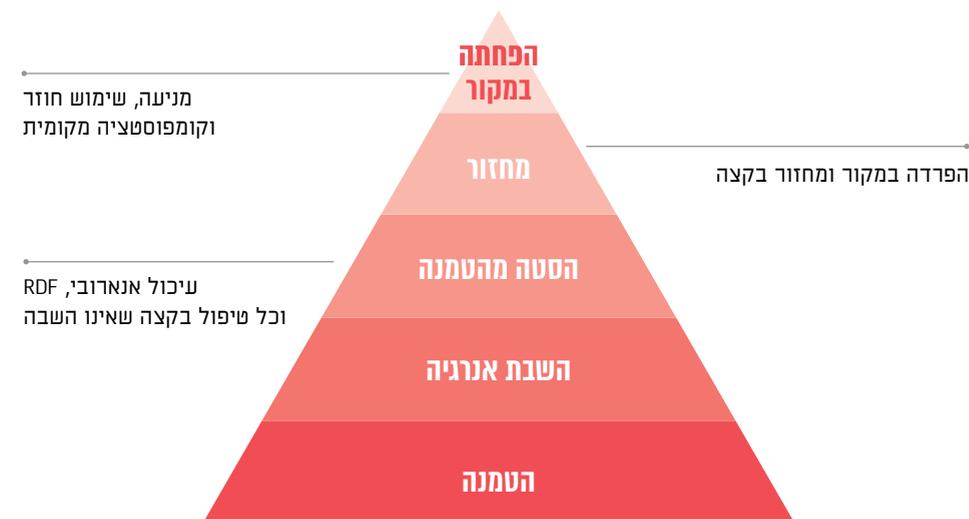

מנהל השירותים החברתיים | תולדות | נשים | חובבים

פסולת - טיפול משולב לצמצום הטמנה

לפסולת השפעה רבה על חיינו מבחינה סביבתית, כלכלית וחברתית. מפגעים סביבתיים, זיהום מי תהום והגברת פליטות של גזי חממה הם חלק מהמפגעים הקשורים בהטמנת פסולת.

עיריית תל-אביב-יפו אימצה את הידרכיית הטיפול בפסולת ופועלת להפחתת פסולת במקור, הגדלת שיעורי מחזור וצמצום משמעותי של פסולת המועברת להטמנה.

מחזור

בשנת 2022, 40% מהפסולת בעיר הועברה למחזור.

אחוזי המחזור הנמצאים במגמת עלייה זה מספר שנים, הובילו לזכייתה, זו השנה השנייה ברציפות, באות הרשות הממחזרת בקטגוריית ערים גדולות*.

ברחבי העיר פרוסים אלפי מכלים להפרדה בשיטות איסוף שונות. כ-140,000 משקי בית בעיר מפרידים פסולת אריזות למחזור. העירייה פועלת לפריסת תשתיות ופחי מחזור בצורה מותאמת לכל שכונה, כך שלכל משק בית בעיר תהיה גישה לפח הכתום (אריזות).

לאיתור מתקני מחזור לפי זרמים שונים: אריזות פח כתום, מתקנים לאיסוף טקסטיל, מתקני פסולת אלקטרונית, נייר, קרטונים ומכלי פיקדון [לחצו כאן](#).

נתוני מחזור לשנת 2022

קומפוסטציה

בישראל מוטמנים מדי שנה 4.8 מיליון טון פסולת ביתית. 40% ממנה היא פסולת אורגנית: שאריות מזון וירק, אוכל שפג תוקפו, קליפות, ניירות ופסולת גינה. על-ידי פעולה פשוטה של השלכת פסולת זו לקומפוסטר, ניתן להפחית את הנזק לסביבה, לחסוך עלויות שינוע לאתרי הטמנה, לצמצם פליטות מתאן ולקבל דשן איכותי לטיוב הקרקע. בשנת 2022 גדלה רשת הקומפוסטרים ברחבי העיר. ניתן למצוא עמדות ציבוריות בגינות קהילתיות ומבנים ציבוריים. הקומפוסטרים מתוחזקים על ידי נאמני קומפוסט שכונתיים.

בשנתיים האחרונות חל גידול משמעותי בהצבת קומפוסטרים במוסדות ציבוריים, אלו מצטרפים לרשת הקומפוסטרים העירונית הכוללת למעלה מ-100 עמדות הפזורות ברחבי העיר. בשנת 2023 נאמני קומפוסט שכונתיים טיפלו ביותר מ-45 טון פסולת אורגנית. ברשת הקומפוסטרים העירונית הנפרסת בגינות קהילתיות, מרחבים ציבוריים ומבנים עירוניים.

למפת הקומפוסטרים הציבוריים [לחצו כאן](#).

שקי קומפוסט מוכנים לשימוש, חוזרים לקהילה

קומפוסטר ציבורי בשכונת שפירא

לירה שפירא

לירה שפירא הוא מיזם סביבתי שמעודד אורח חיים עירוני בר קיימה. המיזם החל כהתארגנות של תושבים ותושבות פעילי שכונת שפירא, במטרה לעודד הפרדה של זבל אורגני. כל קילו של זבל אורגני בקומפוסטר שווה לירה שפירא אחת בארנק.

ההתארגנות החלה לפני כארבע שנים בתמיכה של הרשות לאיכות סביבה וקיימות ובנויה כמערכת מעגלית המחזרת את הכלכלה המקומית ומעודדת קשרים קהילתיים.

תושבי השכונה מגיעים לאחת מעמדות הקומפוסט המוצבות בה, שוקלים את הזבל הממוין על משקל שנמצא ליד העמדה, וזוכים בלירה אחת לכל קילו זבל. הדיווח מתבצע באמצעות טופס מקוון, ומבוסס על אמון. עם הלירות ניתן לרכוש ולקבל הנחות בשלל עסקים ביתיים ושכונתיים.

הקומפוסטרים מתוחזקים על ידי נאמני שכונה והקומפוסט המופק בשכונה, מועבר לחווה החקלאית, תל חובו, בה מגדלים התושבים ירקות אורגניים לתושבים. אחת לשבועיים מתקיים שוק של תוצרת מקומית בחווה שם ניתן לקנות ירקות אורגניים ומוצרים מקומיים נוספים עם המטבע המקומי.

בשנת 2023 נרשמה גדילה של 1000% בשנה. הונפקו יותר מ-25,000 לירות, שהם 25 טון פסולת אורגנית שלא הועברה להטמנה. כ-5,500 לירות חזרו לבנק הלירה דרך שוק הירקות בתל חובו.

חופים נקיים

"דגל כחול" בכל חופי העיר

בתל-אביב-יפו 13 חופים מוכרזים, שקיבלו תו איכות סביבתי בין-לאומי - "דגל כחול". הדגל ניתן לשנה אחת ובכל שנה צריך לחדשו. קריטריונים לקבלתו כוללים עמידה בתקנים בינלאומיים בתחומי איכות המים, ניהול סביבתי, חינוך סביבתי, מידע, בטיחות ושירותים.

בנוסף לכך, משרד הבריאות עוקב אחר איכות המים בחופי הרחצה ומפרסם את התוצאות ואת פירוט החופים הבטוחים לרחצה.

די לחד פעמים בחופים!

החל בעונת הרחצה 2022, אושר בחוק עזר עירוני, כי לא יעשה או יהיה שימוש בכלים חד-פעמיים ובשקיות חד-פעמיות בחופי תל-אביב-יפו, כדי לשמור על חופי הים והסביבה הימית.

לקראת אכיפת חוק העזר שתחל בעונת הרחצה 2025, מתבצעות היום פעולות חינוך והסברה.

פסל כדור ים שהורכב מפסולת שנאספה בחופים

9 צעדים לשמירה על החוף והים:

1. אוכל ושתייה בחוף רק בכלים רב-פעמיים.
2. מומלץ להביא בקבוקים רב פעמיים ולמלא אותם במים קרים במתקני השתייה הקרובים בחוף.
3. אם בכל זאת הבאתם בקבוק פלסטיק - השליכו לפח הכתום בתום השימוש.
4. החליפו את השקיות החד פעמיות בתיק רב פעמי או בשקית ניילון עבה.
5. אל תשאירו בדלי סיגריות בחול.
6. השליכו עטיפות של ארטיקים ושל חטיפים לפח הכתום.
7. חוגגים? השאירו את הבלונים והקונפטי בבית.
8. הפיצו את המסר לקרובי משפחה ולחברים.
9. נסו להשאיר את החוף נקי יותר מכפי שהיה כשהגעתם אליו.

צמצום צריכה

כבר עשרות שנים שהעולם כולו מדבר על מחזור, אך מחזור זה לא כל הסיפור. הדרך הטובה ביותר לטפל בפסולת היא לא לייצר אותה מלכתחילה.

בשנת 2022 החלה לפעול תכנית עירונית לצמצום צריכה במטרה להפחית את כמות הפסולת הנוצרת. התכנית מעודדת תיקון, השאלת המוצרים והחלפתם, ובכך מחזקת מערכת המבוססת על שיתופיות ועל מעורבות קהילתית.

מתחילת התכנית יותר ארגונים, מוסדות ותושבים מצטרפים לעשייה ומרחיבים את מעגל ההשפעה. 15 ארונות ובתי נתינה הוצבו ברחבי העיר, התקיימו עשרות מסיבות החלפות בגדים ושווקי קח-תן. שווי החלפת הפריטים בארונות בשנת 2023 הוערך בסך של 1.4 מיליון שקלים.

"בר תיקון"

מפגש אליו אפשר להגיע כדי לתקן חפצים, בגדים ושולל אוצרות. מפגשי "בר תיקון" מתקיימים בכל חודש מאז 2017, ופוגשים בהם מתקנים מכל הגילים והתחומים, שעושים זאת בהתנדבות ובמסירות.

תיקוני אופניים

בעיר קיים מנגנון איסוף אופניים נטושים. במקום גריטה, מועברים האופניים לעמותות המקיימות סדנאות לתיקון האופניים החוזרים לשימוש התושבים. בשנתיים האחרונות 1,885 זוגות אופניים הושמשו לרכיבה מחדש.

"האוצר"

צוות האוצר אוסף ברחבי העיר חומרי גלם מיותרים וחפצים משומשים ממסודות תרבות וחינוך עירוניים, מפעלים, רשתות אופנה ועסקים קטנים לטובת אמנים המשתמשים בחומרים ליצירה חדשה.

בשנת 2023, 700 יוצרים ויוצרות השתתפו בחלוקת החומרים באוצר, עשרות תערוכות, מופעים והצגות ברחבי העיר שילבו חומרים וכ-40 טון זבל הפך לאמנות ונחסך מהטמנה.

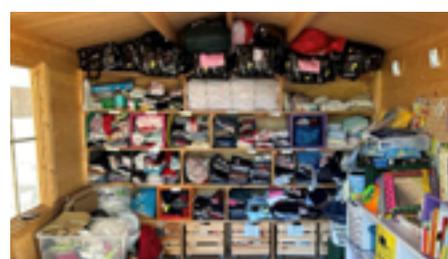
"אוטובגד"

"אוטובגד" הוא רכב חשמלי ירוק שהוסב לבוטיק יד שנייה נייד, חלק מהחנות החברתית "אהבה שנייה", אותה מפעילים אנשים עם מוגבלות מהתאגיד העירוני מת"ש - מרכזי תעסוקה שיקומיים.

הרכב מסתובב בשכונות ואוסף בגדים, מוכר אותם לתושבים ולתושבות במחיר שווה לכל נפש. ההכנסות מהמכירות מיועדות לקידום ולרווחתם של אנשים עם מוגבלות. בשנת 2022 נאספו 28 טון בגדים ונמכרו יותר 10,000 פרטי לבוש.

לא צריך. לא צריכה

בכל שנה בנובמבר מתקיימים מבצעי קניות ונשברים שיאי רכישה. בכל שנה, בחודש זה, מתקיים קמפיין עירוני #לא צריכה# במטרה לצמצם את הקניות הלא נחוצות ולקדם מודעות לצריכת חוויות. במהלך החודש מתקיימות פעילויות המעודדות חלופות לתרבות הצריכה, כגון תיקונים, החלפות והשאלות.

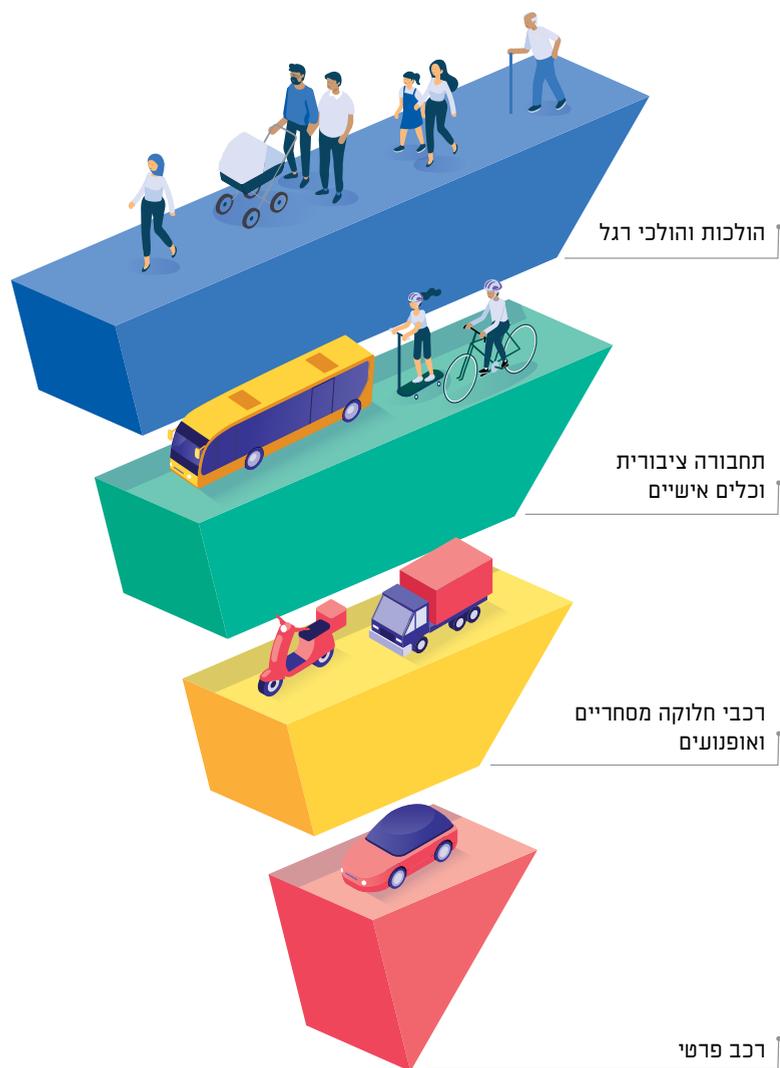

בית הנתינה מאיר, גן מאיר

תחבורה מקיימת

היפוך הפירמידה

אחרי עשורים רבים שבהם הרכב הפרטי תועדף, העדיייה פיתחה תכנית כוללת לתחבורה ולהתניידות שתייצר אלטרנטיבות ידוקות ויעילות. בראש הפירמידה יעמדו הולכות והולכי הרגל אשר להם מגיעה הבכורה במרחב העירוני. מיד אחריהם, נוסעות ונוסעי התחבורה הציבורית והשיתופית, האוטובוסים, המוניות ושלל האמצעים השיתופיים, יצטרפו בעוד כמה שנים גם מערכות הסעת המונים. האופניים והקורקינטים ימשיכו להיות אמצעי תחבורה חשוב ומרכזי. אחריהם - האופנועים ורכבי חלוקה המסחריים (החשובים לפעילות המסחרית של העיר) ובתחתית הפירמידה, הרכב הפרטי.

ברית עיר-עסקים לסביבה, אקלים וקיימות

הרשות לאיכות סביבה וקיימות בשיתוף תל אביב טק בעיר עולם ותיירות, ייסדו בשנת 2023 את ברית עיר-עסקים לסביבה, אקלים וקיימות.

במסגרת התכנית, יצא קול קורא לחברות טכנולוגיה אשר בהן מועסקים למעלה מ-400 עובדים ועובדות בתל אביב-יפו, המבקשות להוות השראה ולהוביל בפעילותן למען האקלים והסביבה, לייסד פורום מנהיגות ולפתח פרויקטים משותפים למען איכות החיים והסביבה בעיר ולהתמודדות עם אתגרי אקלים עירוניים.

התכנית מתקיימת במסגרת חברותה של עיריית תל אביב-יפו ברשת הערים C40.

בהקמת שולחן מנהיגות זה, הצטרפה העיר תל אביב-יפו לערים מובילות נוספות בעולם, כגון לונדון, בוסטון, ניו יורק, שטוקהולם ועוד, אשר מקדמות שותפויות משמעותיות עם עסקים מובילים למען הסביבה והאקלים, תוך עבודה בקבוצות עבודה בנושאים השונים.

פורום המנהיגות הושק בטו בשבט, פברואר 2023, באמצעות דיון משותף של בכירים בחברות הטכנולוגיה וראש העירייה.

חברות ברית עיר עסקים לסביבה, אקלים וקיימות הן: Check Point, Google, Imperva, Meta, Microsoft, monday.com, Natural Intelligence, Riskified, Salesforce, Tipalti, Unity, Via, Wix.

כיום, נציגי החברות המקצועיים עובדים כתף אל כתף עם גורמי המקצוע העירוניים על פרויקטים בתחום היער העירוני החכם וצמצום פליטות גזי חממה ממבנים.

השקת תכנית בית עיר עסקים

אות הקיימות העירוני למרכזים ומתחמים מנוהלים

בשנת 2023 החלה עבודה משותפת עם מרכזים מנוהלים גדולים ברחבי העיר, המקדמים איכות סביבה, נערכים להתמודדות עם אתגרי אקלים ופועלים לשיפור הקיימות המקומית. מטרת התכנית, לעודד ולקדם פעולות אלה בקרב המגזר העסקי בעיר באמצעות חשיפה, למידה הדדית ושיתוף פעולה.

במסגרת התהליך מזהות הפעולות העיקריות (המבוצעות והמתוכננות) במרכז/מתחם, להתייעלות במשאבים, צמצום זיהומים ומטרדים, קידום אורח חיים מקיים וצמצום פליטות גזי חממה. בנוסף, נבחנות דרכים להעמקת והגברת הפעולות לשיפור ההשפעה הסביבתית והקיימות במרכז או המתחם.

בשנת הפעילות הראשונה, מוענק "אות הקיימות העירוני" למרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי, פרויקט סביבה עזריאלי בתל אביב ואוניברסיטת תל אביב, כהוקרה על פעילותם בתחומי סביבה, אקלים וקיימות. מרכזים אלה מצטרפים לדיזינגוף סנטר הוותיק בפעילותו ובתרומתו הענפה לקידום אורח חיים מקיים בעיר.

העדפת הולכי רגל

הליכה היא אמצעי התניידות הבריא והסביבתי ביותר. כדי לעודד הליכה בעיר, מתבצעות מגוון פעולות כגון הסבה של עשרות רחובות לרחובות מוטי הליכה; פינוי מדרכות העיר מתשתיות עודפות; יצירת רצף חציית הולכי רגל בצמתים, קיצור זמן המתנה לרמזור ושיפור בטיחות הולכי הרגל, בדגש על רחובות בקרבת מוסדות חינוך.

44% מתלמידים בגילי **5-11** יסודי
נוהגים להגיע לביה"ס ברגל

45% מתושבי העיר נוהגים ללכת ברגל לסידורים, לפנאי ולבילוי בעיר (נכון לשנת 2022)

תחבורה שיתופית ומשתפת

הרכבים השיתופיים של תל־אביב-יפו מציעים חלופה חסכונית ונוחה יותר משימוש ברכב הפרטי. במהלך 2017 החלה העירייה להפעיל את שירות הרכב השיתופי "אוטותל". בשנת 2022 נרשם גידול של 20% במנויים, העומדים כעת על כ-15,000. מספר הנסיעות מתחילת השירות הוא 2.5 מיליון.

כמחצית מתושבות ומתושבי העיר נוהגים להשתמש בתחבורה ציבורית
5-3 פעמים בשבוע או בכל יום. (בשנת 2022)

רכיבה על אופניים

השימוש בכלי רכב דו-גלגליים בעיר עולה בהדרגה ובעקביות בשנים האחרונות. העיר תל־אביב-יפו מרושתת ביותר מ-170 ק"מ שבילי אופניים. 100 ק"מ נוספים מתוכננים להיסלל עד 2025.

בכל יום מתבצעות 160,00 נסיעות באופניים ובקורקינטים (בדומה לסך הנסיעות שמתבצעות ברכבת ישראל ביממה). 45% רוכבים על אופניים ועל קורקינט לפחות פעם בחודש, עלייה של עשרה אחוזים בשלוש השנים האחרונות.

חלה עלייה של כ-**30%** במספר התושבים העובדים בעיר
אשר משתמשים באופניים ככלי תחבורה עיקרי להגעה לעבודה. (בשנת 2020-2021)

הרשות לאיכות סביבה וקיימות
עיריית תל־אביב-יפו
